

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Memb. I. Quomodo infirmi ad Confessionem induci debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

et Medicis præcipue cognosci potest) prudenter & suaviter, absque ullo respectu aut timore periculum hoc illi denunciet, aptisque verbis & motivis inducere eum conetur, ut domui suæ disponat, eumque in finem omnia alia negotia seponat, certò sibi persuadens, nunc negotium negotiorum omnium maximum præ manibus esse, atque adeò mentem, viresque omnes eidem soli ritè perficiendo impendendas, uti pulchrè exemplo suo Pius V. Pontifex probavit, qui, cum in supremo morbo varia negotia proponerentur, omnia rejecit dicens: *Iam gravius mihi negotium peragendum est. An fortè vos levis momenti negotium putatis, animam ad extremam horam & luctum præparare?* Idem S. Franciscus Borgia fecit, qui, cum Infirmam suam magis, magisque augeri adverteret, & aliquot Cardinales & Legati ipsam visitare vellent, excusari se jussit, eò quòd nunc cum illo Domino agendum sit, qui vitæ & mortis habet arbitrium. Hinc & Hugo Gratianopolitanus Episcopus non patiebatur quidquam ludicrum coram se hoc tempore dici, aut tractari, sed omnes ad bona opera adhortabatur, dicens, hoc tempus pœnitentiæ cum fletu, & non cum risu, & otiosis colloquijs transigendum esse. Porro quatuor sunt præcipue capita, ad quæ Infirmi disponi debent, videlicet Confessio, Communio seu Viaticum, Extrema Unctio, & testamenti confessio, de quorum singulis ordine nunc agendum est,

MEMBRUM I.

Quomodi Infirmi ad Confessionem induci debeant.

I. Circa hanc duo potissimum præstanda sunt Operario, scilicet ut persuadeat Infirmum ad eam faciendam; & ut eundem juvet ad fructuosè faciendam Confessionem. Ad primum caput obtinendum sequentes observet industrias.

1. Ante omnia ei Confessionis necessitatem, & quietatemque illis Christi verbis Matt. 5. demonstrat: *Esto consentiens Adversario tuo, dum es in via cum eo, ne forte tradat te Adversarius Iudici, & Iudex tradat te Ministro, & in carcerem mittaris.* Eum in finem afferat etiam memorabilem S. Augustini sententiã, qui dicere solebat: *Nemo quamvis sanctus & perfectus hinc decedere debet, nisi sit ante de peccatis suis confessus,*

R 3

& Do-

Et Dominici Corporis Viatico instructus. Cui consentiens
 Gregorius l. 13. moral. *Electorum mentes*, ait, quo amplius
 aeterno Iudici appropinquare se sentiunt, eo ad discutiendum
 se ipsos terribilius excitantur, ac properant, quia propius
 sibi iudicium jugiter suspicantur. 2. Exemplo uno, alterius
 ostendat, quam solliciti fuerint, etiam sanctissimi Viri deo
 poenitentia in morte agenda. Sic enim S. Augustinus Platonem
 descriptos in lecto affigi voluit, eorumque recitatione ab
 se ad poenitentiam excitavit, ut in vita illius legitur. Sic
 Symachi Senatoris Romani Filia, cum post Mariti obitum
 Sacrae Religioni se dicasset, & circa ultimum vitae tempus
 Paulo visitaretur, hoc solum petijt, an sibi peccata remissa
 sent. Hinc & Job c. 10. ad Deum dixit: *Nunquid non paucorum
 dierum meorum finietur brevis? Dimitte ergo me, ut paululum
 paululum dolorem meum, antequam vadam, & non recedam
 tar, ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine.* 3. Sollicitudinem
 & laetitiam, quam ex tali confessione percipiunt, ostendit
 illam videlicet quam Ecclesiasticus c. 17. indicavit. *Non
 demoreris in errore impiorum. Ante mortem confitebere.*
Confiteberis vivens, vivus & sanus confiteberis, laudabis Deum,
& gloriaberis in miserationibus Domini. Quam magna misericordia Domini,
& propitiatio in convertentibus ad se! Si æger obstinato animo confitendum
 nollit, orandum pro illo est imprimis, & varia bona offerenda;
 subinde submitendus aliquis, qui multum illum valet autoritate &
 gratia, ut eum ad officium faciendum amicum horteretur, tum ipse
 etiam Sacerdos accedat, & quam humanissime potest, cum illo de
 varijs rebus, quibus ipse gratas esse censuerit, colloquatur,
 nullam mentionem faciens de confessione, quousque benevoluntatis
 satis ipsum habere adverterit: proderit etiam laudare illum de sollicitudine
 & charitate, quam erga domesticos hactenus ostendit, & sperare
 se proinde, quod laudem hanc minimè corrupturum sit, sed tantò
 majorem potiùs sui curam hoc tempore habebit, quòtius
 rus, quantò potior est propria salus, quam aliena; quid enim
 prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ
 suæ detrimentum patiat? Si mediâ hæc nihil proficiat,
 inquiri causa poterit, cur confiteri nolit; an fortè hæreticus
 teat? an desperatio an pactum cum dæmone? an affectus
 alij?

aliquid peccatum, aut rem aliquam terrenam? an acedio & difficultatis horror? Inventâ hâc radice curandum est, ut apris medijs ea evellatur. Denique explicari poterit, quàm DEVS secum jocari non patiat, atque aded nunc dicat, quod olim infelici Udoni per somnium dictum est: Udo, Udo, cessa à ludo; si ergo non resipuerit, timendum esse, ne impleatur, quod Deus per Salomonem minatus est dicens: *Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem; subito enim veniet ira illius, & in tempore vindicta disperdet te.* Eccl. 5. Pari modo explicandum est, quàm infelix status peccatores in altera vita maneat, quàmque aded nihil derectandum sit homini ut illum statum effugiat: certè hâc occini potest, quod olim Naamo servi illius dixerunt 4. Reg. c. 5. *Pater si rem grandem tibi dixisset Propheta, certè facere debueras; quanto magis, quia nunc dixit tibi: Lavare & mundaberis?*

II. Alterum caput, scilicet fructuosam Confessionem ut obtineat. 1. Ante omnia laborandum est, ut, cum ægri non semper sint satis dispositi ad veram contritionem elicendam; ipse eosdem ad talem contritionem aptis motivis propositis excitare studeat, præcipuè tamen ostendendo, quantum dilectionem DEVS per creationem, Redemptionem, & Vocationem ad fidem &c. ostenderit, quàmque aded meritò plus, quàm ullus Pater diligi mereatur & tamen per peccatum tam graviter offensus sit. In quem finem proderit referre, quod Pistorius in apoth. spir. c. 2. refert, scilicet Oeniponti in PP. Franciscâorum templo statuâ esse, quæ Equitem nobilem repræsentet, qui, cum proprium parentem in bello, licet non agnitum occidisset, ubi postea ex certis indicijs, hastæ videlicet cuspidem in Patris pectore conspectâ, id comperit, tantum inde dolorem concepit, ut mortuus conciderit. Inde colligere jubeat Infirmum, quantum ipse dolorem concipere debeat, qui talem Patrem delibertâ voluntate, & tam crudeli morte, qualis fuit crucifixio Christi, interemerit. Horretur item, ut Christum Crucifixum ante oculos sibi statuat, & sequentibus S. Bernardi verbis se alloquentem imagnetur: *O homo vide, quæ pro te patior; non est dolor, sicut quo crucior; ad te clamo, qui pro te morior; Vide penas, quibus afficior; vide clavos, quibus confodior, cum sit tantus dolor exterior, interior est planctus gravior, cum te tam ingratum experior.*

III. Porro in ipso actu contritionis eliciendo variis modis dirigere potest Infirmum Operarius. Primus & optimus tam pro hoc Sacramento, quam pro alijs recipiendis est si per actus Theologicarum virtutum elicitos ad ea disponatur hoc vel simili modo.

O Amantissime mi Redemptor, ac Domine JESU Christe, credo firmissime, te hoc Sacramentum Pœnitentiæ pro mea salute instituisse. Statuo proinde illud cum ardentissimo honoris tui, & salutis meæ desiderio suscipere.

O JESU mi piissime, scio, quod sicut voluntatem largitus es, ita etiam perficiendi gratiam concedere paratus sis. Confido proin in infinita bonitate tua, rogoque per amorem, quo Sacramentum hoc constituiti, ut, sicut occasionem & desiderium confitecendi benignissimè largitus es, ita ad eam etiam fructuosè peragenda, gratiam uberem largiaris.

O amabilissime JESU, agnosco infinitam charitatem tuam, quam in Sacramento Confessionis instituendo erga me demonstrasti, gratias proinde tibi ago, quàm possum, maximas, & vicissim dilige te ex corde meo, doleoque ex animo, quod te Dominum meum ac Deum meum, Redemptorem ac Benefactorem meum tantopere dilectum unquam offenderim.

O Clementissime JESU, detestor omnia peccata mea propter te, & vel nunc ea per SS. Pœnitentiæ Sacramentum penitus delebo. Ah miserere mei secundùm magnam misericordiã tuam; & secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

IV. Alter modus est, ut per consuetam contritionis formulam dirigatur hoc modo.

Domine JESU Christe, verus DEUS & Homo
Crea

Creator ac Redemptor meus, quoniam tu es is, qui es, & quia amo te super omnia, pœnitet me ex toto corde, quod te offenderim, & propono firmissimè, nunquam ampliùs peccare, & omnes peccandi occasiones devitare, confiteri, & implere pœnitentiam, quæ mihi fuerit injuncta. Condono simul amore tui ex corde omnes offensas, quibus unquam læsus sum; & si quispiam habet aliquid contra me, unde jure coram te quæratur, propono, illi me proximâ occasione satisfacturum. Omnia denique opera mea, & afflictiones, ac totam vitam meam tibi offero in satisfactionem peccatorum meorum. Et quemadmodum suppliciter à te peto, sic confido in bonitate tua, & misericordiâ infinita, quòd ea merito pretiosæ tuæ passionis & mortis mihi remissurus, & gratiam largiturus sis ad me emendandum, & ad perseverandum usque ad mortem. Amen.

V. Tertius modus est pro eo tempore, quo periculum Infirmi non pateretur contritionem supradictis modis longius elici; tunc enim breviter sic concipi posset. O mi Deus, in te credo, in te spero, te diligo ex corde, ideòque deestor omnia peccata mea, & firmiter cavere propono. Ah dimitte mihi debita mea; sicut & ego dimitto debitoribus meis.

VI. In ipsa confessione magnam charitatem & suavitatem ostendat Operarius, juvètque prudenter quæstionibus ad integritatem confessionis.

VII. Pro satisfactione seu pœnitentia, quæ modica hoc tempore esse debet, poterit monere Infirmum, ut suos dolores, & ipsam, si placet, mortem offerat. Quod si restitutio aliqua facienda sit, aut inimicitia tollenda, sedulò laboret, ut in hoc genere partes suas perfecte expleat Infirmus, caveat tamen etiam, ne majus ipsi, quàm oporteat, onus imponat, aut inanes scrupulos ingeneret.

VIII. Peractâ confessione hortetur illum breviter, ut
perinde nunc, atque olim Magdalena dictum credat a ser-
vatore: *Remittuntur tibi peccata tua. Vade in pace.* Iube
proinde læto animo esse, & dicere cum Davide: *Erui
Domine, animam meam, ne periret. Projecisti po-
tergum tuum omnia peccata mea. Diripuisti, Domi-
ne, vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. Pro-
stravi, & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ.*

IX. Denique post absolutionem impertitam det Operam
ut pro tanto beneficio gratum se exhibeat Infirmus, & in
præcunte, in ejusmodi affectus se effundat.

O benignissime JESU, Redemptor & Consolator
meus, quid retribuam tibi pro tanta charitate, quæ
non solum hoc Sacramentum instituisti, sed etiam
etiam illius toties mihi applicuisti.

O utinam propter hoc beneficium infinitas
laudare, benedicere, & amare possem! Ah piissime
JESU, da mihi, obsecro, per infinitam misericordiam
tuam gratiam istam, ut divinam Majestatem
tuam deinceps nunquam amplius deliberatè offensa-
dam.

Ignosce quoque, quidquid in hac confessione
nunquam aliàs deliqui, sicut & ego amore tui igno-
sco omnibus, qui me unquam offenderunt, precor
que illis eandem gratiam, quam mihi ipsi exopto.

Ah JESU mi dilectissime, in sanctissima passione
& vulneribus tuis omnis spes mea reposita est. Ergo,
obsecro, ut virtute illorum de omnibus vicis
triumphem, & quantum plura per te mihi remissa
sunt debita, tantò ardentiori te DEUM meum am-
re complectar. Qui vivis & regnas in sæcula sæ-
culorum. Amen.

O sanctissima & immaculatè concepta Virgo MARI-
A, & vos omnes SS. Patroni mei, intercedite, quos
so, p

fo, pro me, & optatam peccatorum veniam, veramque vitæ emendationem mihi, aliisque Peccatoribus impetrare. Amen.

M E M B R U M II.

Quomodo ad Communionem disponendi
sint Infirmi.

I. Etiam hinc duo curanda sunt Operario, scilicet ut & desiderium exciter S. Viatici in Infirmo; & ut eundem juvet in illo dignè ac fructuosè sumendo.

II. Pro desiderio obtinendo sequentia observabit 1. Necessitatem illius pro hoc maxime tempore ostendet; cum enim jam ex *Ægypto* hujus mundi abeundum illi sit, prius oportet Agnum Paschalem sumere, ut eodem confortatus, âter suum latus & securus ingrediatur, & per mare rubrum SS. Passionis Christi salvatus, ad ripam alterius vitæ securus transeat: Præterea dum cum Elia ad montem Horeb, id est, cœli pergat, imagnetur sibi adstantem S. Angelum Custodem, & dicentem: *Surge, & comede; magna enim tibi restat Via.* Tandem hoc tempore certamen maximum & periculosissimum est suscipiendum, ergo accedendum est ad mensam, quam, teste S. David, paravit DEUS in conspectu suo adversus eos, qui tribulant nos; ergo in subsidium vocandus est is, qui fortis est, & potens; si enim Deus pro nobis, quis contra nos? si confurgat adversum nos castra, non timebit cor nostrum. 2. Utilitatem quoque hujus S. Viatici ex illa Ecclesiæ Antiphona demonstrabit: *O sacrum convivium in quo Christus sumitur* (vel Dux, Consolator, & Protector in ultimo itinere futurus) *recolitur memoria passionis ejus* (ut & ipse exciteretur ad protegendum & roborandum Infirmum, ne pereat tantum pretium pro ipso expensum) *mens impletur gratia* & quidem tanto copiosius, quanto magis se disposuerit per desiderium ad illam recipendam) *& futura gloria pignus datur*; quis autem tam pretiosum pignus non libenter accipiat, maxime hoc tempore, in quo gravissimum æterni naufragij periculum subeundum est, atque adeo merito, sicut Albuquerzius in periculo materialis naufragij constitutus, Infantem suum arripuit, & versus cœlum tollens rogavit Deum, ut vel propter innocentiam hujus Infantis parcere omnibus